

מראי מקומות - יומא

ד:

ה. שנאמר וידבר ה' אליו מאהל מועד לאמר כתב הריטב"א, שמכאן ראייה שאפילו במקום שיש קריאה וכולם שומעים את הקול, עדיין אסור לגלות מה הם הדברים שנאמרו.

ו. דאתמר מלואים וכו' כל הכתוב בהן מעכב בהן וכו' הקשה השפת אמת, מה הנפקא מינה בזה, והרי אין עוד ציווי על מלואים ואם כן מה שהיה היה. ובהערות הגרי"ש כתב, שלשיטת הרמב"ן שמעשה המלואים הוא מצוה לדורות בכל פעם כשמחנכין את המזבח, יש נפקא מינה גם לדורות.

והשפת אמת תירץ, שהרי ריש לקיש שאל את רבי יוחנן שהפרישה תעכב כמו במלואים ורבי יוחנן לא ענה לו, וצריך לפרש שבאמת רבי יוחנן סבר שדין הפרישה שווה למלואים, ואם במלואים כל הכתוב מעכב גם ביום הכיפורים הפרישה תעכב, ואם כן יוצא שגם הכהן שמתקין תחתיו יצטרך פרישה שבעה ימים. וכתב שברמב"ם לא משמע שהיו מפרישין את הכהן שהתקינו תחתיו [ולכאורה קשה על דבריו, שלעולם פרישה מעכבת לדורות, שהרי הגמרא הביאה ראייה שרבי יוחנן סובר שבמלואים כל הכתוב בהן מעכב בהן ממה שהוא לא ענה לריש לקיש, והרי לדבריו זה נקרא דבר המעכב לדורות, ובזה כולם מודים שמעכב במלואים, וצריך עיון].

עוד תירץ בהערות הגרי"ש, שהרי הרמב"ם (מעשה הקרבנות פ"ב הי"ד) כתב, שכל שיעורי הנסכים האמורין בספר יחזקאל וכו' כולם מילואין הם ואינן נוהגין לדורות, כלומר שלדורות יש דין מלואים, ולכן הגמרא דנה מה מעכב ומה אינו מעכב שנפקא מינה לדורות, והטעם שזה לא נמנה במניין המצוות, פירש על פי דברי הזהר הרקיע, שמה שנוגע בעולם התחייה אינו בכלל מנין המצוות, כי עדיין זה לא ציווי לדורות. אבל קשה מהגמרא לקמן (ה) שדנה כיצד משה הליבש את אהרן ובניו בימי המלואים והגמרא מקשה מה הנפקא מינה, והגמרא דוחה את התירוץ שנפקא מינה לעתיד לבוא, ומשמע שמה שנצרך לעתיד לבוא אינו סיבה לדון במה שכבר היה, וצריך עיון.

א. רבי נתן אומר וכו' רבי מתיא בן חרש אומר וכו' פירש רש"י ששניהם סברו כרבי יוסי הגלילי שהפרישה היתה לאחר עשרת הדברות, אלא שנחלקו בטעם הפרישה, ולשיטתם לא שייך ללמוד מכאן לדורות, מפני שהיתה סיבה מיוחדת לפרישה. והמהרש"א כתב שסברו כרבי עקיבא, שהקריאה היתה ביום השביעי שהוא יום מתן תורה, וכשעלה לקבל את הלוחות לא היתה פרישה כלל, ועל הקריאה הזו נחלקו מה היה טעמה האם כדי למרק את האכילה, או כדי לאיים עליו.

ב. במקום גילה שם תהא רעדה פירש רש"י, 'מתן תורה של לוחות דכתיב פקודי ה' ישרים משמחי לב'. והתוספות פירשו, 'כדכתיב עוז וחדוה במקומו'. וביאר הגבורת ארי את מחלוקתם, שרש"י שכתב לפי רבי נתן שלא לומדים מכאן לשאר הנכנסים למחנה שכינה, רצה לפרש כך גם לפי רבי מתיא, ולכן הסביר שהסיבה לפרישה היתה בגלל הלוחות ושמחת התורה, ואם כן זה שייך רק במעמד הר סיני שניתנה תורה, ולא אצל כהן גדול ביום הכיפורים. אבל התוספות סברו שלפי רבי מתיא שייך ללמוד מהפרישה של סיני, ולכן הם הסבירו שהסיבה לפרישה היא השמחה של מחנה שכינה, של עוז וחדוה במקומו, וזה שייך גם ביום הכיפורים כשהכהן גדול נכנס למחנה שכינה.

ג. הא בקריאה הא בדבור ביאר המרומי שדה, שהקריאה היא זו שנשמעת. וכתב שמכאן ראייה שלא כשאגת אריה שכתב, שלמאן דאמר הרהור כדיבור, צריך לברך ברכת התורה גם על הרהור, וכאן מוכח שלא צריך לברך על הרהור. שהרי המקור לברכת התורה הוא מהפסוק 'כי שם ה' אקרא הבו גודל לאלהינו', וכאן מוכח שקריאה היא יותר מדיבור, ואם כן גם אם הרהור כדיבור עדיין אינו כקריאה, ולכן הרהור לא חייב בברכת התורה.

ד. מנין לאומר דבר לחבירו וכו' וידבר ה' אליו ... לאמר פירש רש"י, 'לאמר', לא אמור הדברים אלא אם כן נותן לו רשות. והמאירי פירש 'לאמר', שפירש לו לאומרם, שאמר את הדברים האלו כדי שיאמרו.